

БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР ОСВІТНІХ ІНІЦІАТИВ»
Програма підтримки освітніх реформ в Україні
«Демократична школа»

Доцентка кафедри освітньої політики
КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти», кандидатка
політичних наук,
експертка БО "Центр освітніх ініціатив"
Чушак Христина Ярославівна

02 листопада 2020

Програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників, заступників директора,
педагогів-організаторів
«НАСКРІЗНЕ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА РІВНІ БАЗОВОЇ
ШКОЛИ. ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні правління БО «Центр освітніх ініціатив»
02 листопада 2020 року

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників, заступників директора, педагогів-організаторів «Наскрізне формування та оцінювання громадянських і соціальних компетентностей на рівні базової школи. Проектний підхід»

Програма розроблена благодійною організацією «Центр освітніх ініціатив» у співпраці з Європейським центром імені Вергеланда (Осло, Норвегія) в рамках Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа», що реалізується за підтримки МОН України з коштів, наданих МЗС Норвегії.

Розробники: тренерська команда Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа» Боярчук О., Донець О., Королюк С., Микитюк Л., Чушак Х.

Мета: підготовка педагогічних працівників до реалізації положень концепції «Нової української школи» на рівні базової середньої освіти, зокрема, до розвитку ключових громадянських та соціальних компетентностей через проектний підхід.

Напрямок: реалізація сучасних практик компетентнісного навчання учнів (наскрізний розвиток громадянських і соціальних компетентностей).

Обсяг: 30 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очно-заочна (за дистанційної підтримки).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- соціальні та громадянські компетентності – вміння та ставлення, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- професійно-педагогічна компетентність – застосування освітніх проєктів для розвитку ключових компетентностей на прикладі громадянських та соціальних компетентностей;
- мовленнєва компетентність – вміння вислуховувати, аргументовано висловлювати власну позицію;
- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя, а також застосування проектного підходу задля розвитку ключових компетентностей;
- інформаційно-цифрова компетентність – активне застосування ІКТ у процесі самостійного навчання й при навчанні учнів (платформа Moodle, хмарні сервіси, застосунки Google, платформа Zoom та ін.);
- автономне навчання – дистанційна форма навчання розвиває вміння планувати своє навчання, керувати часом.

Місце (місця) надання освітньої послуги: дистанційне навчання, а також реалізація навчальних завдань за місцем роботи.

Очікувані результати навчання

Реалізує освітні проекти з розвитку громадянських і соціальних компетентностей, а саме:

- пояснює суть освітнього проекту;
- наводить приклади, яким чином проект формує ключові компетентності, зокрема – громадянські та соціальні;
- аргументує переваги проектного підходу до розвитку громадянських компетентностей;
- аналізує етапи проекту, пояснює освітній потенціал кожного з них;
- пропонує шляхи залучення учнівської молоді до реалізації проекту та описує роль учителя як координатора та фасилітатора в освітньому проекті;
- пояснює, що таке моніторинг;
- аналізує проблеми, які можна вирішити за допомогою освітнього проекту, залучаючи до цього учнів;
- застосовує інтерактивні вправи для вибору ідеї освітнього проекту, планування його реалізації разом з учнями;
- моніторить реалізацію освітнього проекту;
- ефективно комунікує перебіг реалізації та результати проекту;
- описує проект відповідно до структурних компонентів;
- демонструє готовність до змін, гнучкість, постійний професійний саморозвиток.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

Випускна робота: презентація реалізованого проекту (від шкільної команди).

Оплата: безкоштовно.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Особливості освітнього проєкту. Проєкт для розвитку громадянських та соціальних компетентностей.

Час за робочою навчальною програмою – 10 годин.

Тема 1.1. Проєктна діяльність. Особливості освітнього проєкту.

(інтерактивне практичне заняття; 2 години)

План заняття

1.1.1. Освітній проєкт. Критерії освітнього проєкту для розвитку громадянських і соціальних компетентностей.

1.1.2. Етапи проєкту. Залученість учнів до освітнього проєкту.

Тема 1.2. Підготовка до впровадження освітнього проєкту для розвитку громадянських і соціальних компетентностей

(інтерактивне практичне заняття; 8 годин)

План заняття № 1

(інтерактивне практичне заняття; 2 години)

1.2.1. Моніторинг розвитку компетентностей. Аналіз результатів проведеного моніторингу розвитку громадянських і соціальних компетентностей в учнів.

1.2.2. Визначення проблеми - перший крок до успішного проєкту.

План заняття № 2

(інтерактивне практичне заняття; 2 години)

1.2.3. Пошук ефективних шляхів вирішення проблем із застосуванням загальношкільного підходу.

1.2.4. Інтерактивні вправи на початкових етапах реалізації освітнього проєкту.

План заняття № 3

(інтерактивне практичне заняття; 2 години)

1.2.5. Визначення мети та завдань проєкту, цільової групи. Вимірювані цілі, індикатори успіху (досягнення цілей).

1.2.6. Створення короткого опису освітнього проєкту.

План заняття № 4

(інтерактивне практичне заняття за участі тренера/тренерки; 2 години)

1.2.7. Зворотний зв'язок на спланований проєкт. Доопрацювання ідеї.

Модуль 2. Реалізація освітнього проєкту для розвитку громадянських та соціальних компетентностей.

Час за робочою навчальною програмою – 20 годин

Тема 2.1. Планування реалізації освітнього проєкту.

(інтерактивне практичне заняття; 2 години)

План заняття № 1

(інтерактивне практичне заняття; 2 години)

2.1.1. Планування реалізації проєкту. Розподіл обов'язків, складання плану дій.

2.1.2. Планування моніторингу реалізації проєкту.

Тема 2.2. Реалізація освітнього проєкту та ефективна комунікація про хід реалізації

(практична діяльність; 15 годин)

Тема 2.3. Оцінювання ефективності (евалюація) реалізації освітнього проєкту. Рефлексія над здобутим досвідом.

(інтерактивне практичне заняття; 3 години)

План заняття № 1

(інтерактивне практичне заняття; 3 години)

2.3.1. Оцінювання ефективності реалізації проєкту: чи було досягнуто мети проєкту? Яких цілей було досягнуто? Звідки ми про це знаємо?

2.3.2. Зворотний зв'язок на роботу в проєктній команді.

2.3.3. Рефлексія над навчанням, яке відбулося в проведеному освітньому проєкті.

Контроль за формуванням компетентностей слухачів проводиться послідовно й систематично, з застосуванням різноманітних прийомів зворотного зв'язку. Контакт, а відтак, і контроль, відбуваються через засоби дистанційного зв'язку. Тренерська команда працює в ролі менторів, доступних для індивідуальних та колективних консультацій у зручних для слухачів формах. Контроль здійснюється, щоб: 1) з'ясувати, наскільки зрозумілими для слухачів є запропоновані завдання; 2) надати за потреби методичну чи іншу допомогу.

Оцінювання: під час навчання застосовується формувальне оцінювання. Цей процес розглядається як засіб обміну інформацією щодо результативності пропонованого навчання. Оцінювання – вербальне, а також зі застосуванням ІКТ, зображень та інших технік формувального оцінювання. Між тренерами та представниками школи заохочується постійний діалог.

Ефективність (оцінювання) навчальної програми відбувається через онлайн-анкетування слухачів.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви теми	Кількість годин		
	Усього	Лекції	Практичні
Модуль 1. Особливості освітнього проєкту. Проєкт для розвитку громадянських та соціальних компетентностей	10		10
Тема 1.1. <i>Проєктна діяльність. Особливості освітнього проєкту</i>	2		2
Тема 1.2. <i>Підготовка до впровадження освітнього проєкту для розвитку громадянських і соціальних компетентностей</i>	8		8
Модуль 2. Реалізація освітнього проєкту для розвитку громадянських та соціальних компетентностей	20		20
Тема 2.1. <i>Планування реалізації освітнього проєкту</i>	2		2
Тема 2.2. <i>Реалізація освітнього проєкту та ефективна комунікація про хід реалізації</i>	15		15
Тема 2.3. <i>Оцінювання ефективності (евалюація) реалізації освітнього проєкту. Рефлексія над здобутим досвідом</i>	3		3
Всього годин:	30		30

IV КОРИСНІ РЕСУРСИ

1. Закон України про освіту (2017): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України про повну загальну середню освіту (2020): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
3. Діючі навчальні програми на сайті Міністерства освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
4. Рамка компетентності для культури демократії (три томи): Том 1, <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yeвропы-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji-2>; Том 2, <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yeвропы-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji>; Том 3, <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yeвропы-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/ramka-kompetentnostej-do-kulturi-demokratiji>
5. Діти - громадяни. Діти, активні в громаді. Сценарії освітніх проєктів, що розвивають соціально-громадянські компетентності та вміння вчитися у 1-3 класах: https://malazkola.pl/components/com_okeydoc/download/script.php?id=3
6. Діти, активні в громаді. Сценарії освітніх проєктів, що розвивають соціально-громадянські компетентності та вміння вчитися у 4-6 класах: https://malazkola.pl/components/com_okeydoc/download/script.php?id=4
7. Бібліотека Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа»: <https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka> (посібники Ради Європи з посібників з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини, а також посібників для розвитку компетентностей для культури демократії)
8. Завдання курсу на платформі moodle Програми підтримки освітніх реформ в Україні «Демократична школа»: <https://e-learning.schools-for-democracy.org>